

Skolevolden øker, ... men demokrati er jo ment mot dumskap og tyranni!

Skolevolden øker blant annet fordi vi ikke forstår grunnlaget for vår egen kultur. Men, Bergen Kommune har begynt med noe nytt, som gir grunn til håp. Mer om det på slutten av artikkelen.

NRK melder 24.02.25 om en økning på 39% vold i Osloskolen fra 2023 til 2024. [Skolevold øker i Oslo – Stor-Oslo](#). En del av denne økningen er kanskje ikke reell fra det ene året til det andre, men kan virke slik, grunnet et bedre rapporteringssystem, sier utdanningsbyråden. Hovedverneombudet i Utdanningsetaten sier at de ikke vil klare å snu denne utviklingen selv, men trenger hjelp utenfra. Det tror jeg er riktig.

I mange år har ting generelt gått dårligere i skolen i hele landet og Vesten. For dem som opplever vold, bråk, usikkerhet, mobbing, trusler, og meningsløshet, er det en stor belastning, og det kanskje hver eneste dag. Det gjelder små og store, elever og ansatte. Det ødelegger for individ og samfunn, der man lever i et tyranni; en slave som må sitte på sin pult, og stå ved sin post, uten rett eller mulighet til å få gjort noe med situasjonen. Hjemmesitting, skolevegring, vondt i magen, psykiske plager, dårlig søvn, frykt; sykemeldinger og bytte arbeidsplass er løsningen for mange. Mange får ødelagt både fremtiden sin og arbeidsevnen.

Hvordan samfunnets borgere lever, er demokratiets opprinnelige første sak. De skal ikke leve i tyranni, ikke uten ordets makt, og ikke uten fornuft. Men, i vår tid virker det som en akseptabel situasjon for demokratiet at dets borgere lever som slaver. Det skurer og går, blir verre og verre. Ingen sier stopp, fordi de vet ikke hvordan. Dette sitatet under fra antikkens Evripides viser kjernen i demokratitenkningen, hensikten med ytringsfriheten, og den menneskelige natur.

“Det er en slaves liv å ikke ha retten til å kunne snakke (...) Da må en tåle idiotiet til dem som bestemmer (...) Man finner ut at det lønner seg å nekte sin natur, og bli en slave.”¹

Om man ikke får snakke er man en slave. Å leve som en slave er ikke menneskets natur. Å ikke kunne snakke er å bli styrt av idioter. «Å lønne seg» vil si å tross alt overleve, med å påta seg denne rollen, som en slave; ikke ha forventninger til bedring. Forventinger forverrer, en slags ironi. Resignasjonen er redningen, der man mister troen på systemet vårt i taushet.

Hverdagen for mange er slag, spark og trusler, og de er uten ordets makt, fordi ingen hører på.

Utdanningsforbund, og Lektorlag, og andre, har ikke noe å stille opp med. Landets politikere, skolebyråkrater, og forbundene skal ivareta skolens interesser, for hundretusenvis av «slaver». Forbundene får sin månedlige kontingent.

Fra nettsidene:

---

¹ Fra Evripides; «Den Fønikiske Kvinnen». Sitatet finnes i boken i lenken nedenfor, side 17-18.

Utdanningsforbundet: «Det beste utgangspunktet. Utdanningsforbundet organiserer over 190.000 lærere og ledere i barnehage, skole og resten av utdanningssystemet. Vi jobber for å gi lærere og alle som er i utdanning det beste utgangspunktet.»

Norsk Lektorlag: Vi jobber for å:

- øke verdsetting av akademisk arbeidskraft i det norske samfunnet generelt og innen offentlig sektor spesielt
- fremme utdanningsinstitusjonenes sentrale stilling i det norske samfunn
- være en pådriver i utdanningspolitiske spørsmål
- bedre lektorenes lønns- og arbeidsvilkår
- heve kvaliteten på undervisningen i norske skoler og høyskoler/universitet
- skjerpe kravene til undervisningskompetanse»

Fine ord, men feil vei, og i tiår har utviklingen vært slik. I desperasjon gikk nestleder i Utdanningsforbundet i Bergen ut i Bergensavisen 20.11.24. Han ber om hjelp fra foreldrene til et foreldreopprør. Han har min fulle sympati, men dette blir som om ledelse og generaler i et land ber Heimevernet redde landet, fordi generalene og soldatene ikke kan. Heimevernet er ikke et dumt bilde, da «heime-vernet» støtter og trøster sine barn, håper årene går fort, hjelper med lekser, og støtter sine partnere, en forutsetning for mange til å lykkes i elendigheten. Skal de i tillegg mobilisere for å kjempe «krigen», så er det for dumt.

Det er behov for en demokratisk skole-revolusjon; at man av den øverste ledelsen krever grunnleggende demokratiske rettigheter, som 1. prioritet. Hva har man i demokratiene gjort når man ikke blir sett og hørt, uretten herjer, og folk ødelegges? Folk har i historiens løp med kamp kjempet mot utnyttelse, tyranni og ufrihet.

Bergen Kommune har for snart ett år siden gitt rektorene rett til å politianmelde dem som angriper lærere og elever. Skolebyråden forteller i Bergens Tidende 11.03.25 at voldsfrekvensen viser en positiv utvikling. Det er en kamp for elevene og samfunnet vårt. Lenke: [Bergen kommune - Ny praksis for anmeldelser av vold og trusler i skolen](#)

[Lenge økte antall voldsmeldinger. Nå har trenden snudd.](#) På bakgrunn av denne virkeligheten må noe gjøres, ja! [Over 5000 meldinger om vold og trusler i Bergens-skolen i fjor – Document](#)

Ikke bare er skolen alene/overlatt til seg selv i samfunnet -slik det til i fjor også har vært i Bergen, men også den enkelte lærer står/har stått alene med sine utfordringer i skolen. Og som kjent, alene er det vanskelig å få til noe som helst.

Nå viser Bergen Kommune tegn til at skole er et fellesskapsprosjekt, der den øverste ledelsen i kommunen tar ansvar for elever og lærere, ved å gi tillit og handlingsmakt til rektorene. Det er det demokratiet blant annet handler om, å gi tillit til den enkelte. Med det signaliseres det samtidig at det er hele samfunnet som reagerer på uønsket oppførsel. Skolen og samfunnet oppfattes da som sterkt og beskyttende, og fremtidsrettet mot det som er selve hensikten med skolen, nemlig å bidra til at mennesker kan utvikle sine talenter, og samfunnet ha nytte av det. Flott! Dette er en begynnelse, *kun* en begynnelse, og bør «utvides» til å gi alle elever rett til ro.

Dagens demokratikunnskaper for skole og demokrati er svake; men hver eneste borger skal høres. Hver eneste borger har rett til å lære. Hver eneste borger har rett til å leve uten hverdagstyranni.

Veien til læring: Når ledelsen har hørt, forstått at fremtiden ligger i nåtiden, at den må beskytte, stiller krav og forventinger, og roen har senket seg, da kan kunnskap og demokratisk metode og historie presenteres, og samtaler og diskusjon ta til for demokratisk dannelse. Det første man bør lære seg er å bli kjent med sine viktigste verktøy: Hva er tenkning, hvordan blir vi god, god sammen, og hvordan skal vi tenke og kommunisere for å bli best? Med det etableres en ny *fundamental* kulturtenkning. Tenkningen finnes her som «voksenbok», og barnebok:

[Ytring, forbedring og utvikling - å etablere en kunnskapskultur av Anders Peter Petersen \(Pocket\) - Norli Bokhandel](#)

[«Utvikling, ... hva er det?» av Anders Peter Petersen](#)

Kort: kunnskap og virkeligheten som sammensatt av deler, akkurat som ideene i hodene våre om disse tingene og fagene. Med slike «briller» som går gjennom ordene, så dannes en selv og virkeligheten, der man selv sees å inngå som en del av fellesskapet, i en historisitet i det demokratiske samfunn, fra antikken til nå, for ytring, forbedring og utvikling. Forutsetningen er å leve uten tyranni.

Med dette i bunn kan vi bygge fremtiden i hodene våre, og sammen.
